

Η Πόλις και τα ψαρικά της (Γέροντας Δοσίθεος Κανέλλος, Ηγούμενος Ι.Μ. Παναγίας Τατάρνης Ευρυτανίας)

[/ Πεμπτούσια](#)

Όποιος έχει διαβάσει το ογκώδες τρίτομο έργο του Σκαρλάτου Βυζαντίου (1798-1878) για την Κωνσταντινούπολι, έχει μάθει τα πάντα γι' αυτήν. Τουλάχιστον για πόσα συνέβησαν μέχρι τα μέσα του ΙΘ' αιώνας. Βεβαίως πολλά έχουν αλλάξει. Η Πόλις υπέστη κακοήθη υδροκεφαλισμόν. Μεγάλωσε με ρυθμούς αφύσικους. Η τότε Πόλις του μόλις ενός εκατομμυρίου έγινε στις ημέρες μας η πόλις των δέκα πέντε και πλέον εκατομμυρίων. Και ακόμα μεγαλώνει. Τουλάχιστον κατά μισό εκατομμύριο τον χρόνο. Κατά τους μετριώτερους υπολογισμούς. Όμως μερικά πράγματα ούτε άλλαξαν ούτε και πρόκειται να αλλάξουν. Κατά το άμεσον βεβαίως μέλλον. Ένα απ' αυτά είναι τα ψαρικά της. Φημισμένα από παλιά. Φημισμένα τώρα.

Ο Σκαρλάτος αφιερώνει αρκετές σελίδες γι' αυτά. Τις αναφέρω εδώ απλουστευμένες κατά την φράσιν. Η γλώσσα που χρησιμοποιεί ο συγγραφεύς είναι η σκληρή καθαρεύουσα της εποχής του. Αρίστη μόν αλλ' ακατάληλος εν πολλοίς από τους τωρινούς.

Γράφει λοιπόν, αφού πρώτα περιγράψει τα προϊόντα της ξηράς:

Αλλά η Κωνσταντινούπολις και πολύ περισσότερο ο Βόσπορος φημίζεται για τον πλούτο της θαλάσσης. Γιατί αφ' ενός μὲν η γλυκύτης των υδάτων του Ευξείνου, αφ' ετέρου δε η ηρεμία των υδάτων της Προποντίδος, που μπορεί να θεωρηθή ολόκληρη σαν μια λίμνη, χρησιμεύουν ωςάν μαιευτήριο και κρησφύγετο στα απειροπληθή γένη ψαριών και οστρακοδέρμων. Γι' αυτό και Λίων ο Χρυσόστομος (40-120 μ.Χ.) λέγει «Για να δούμε για ποιους πανευτυχείς ακούμε στην εποχή μας. Για τους Βυζαντίους· αυτούς που κατοικούν και εκμεταλλεύονται τον καλύτερο τόπον και την πιο πλούσια θάλασσα. Αφού λόγω του πλούτου της θαλάσσης παρημέλησαν την καλλιέργεια της γης. Γιατί η ξηρά θέλει πολύν χρόνο για να αποφέρει καρπούς και μάλιστα με πολλή δουλειά. Η θάλασσα όμως αποδίδει αμέσως και χωρίς διόλου να κοπιάσουν». Προσθέτει δε με αρκετή δόσιν ειρωνίας: «Κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθή ότι μόνον οι Βυζάντιοι είναι πανευτυχείς. Είναι και οι γλάροι» (Ταρσικός, λόγος Α΄).

Και όπως λέγει ο Αριστοτέλης οι караβίδες ψαρεύονται στα πιο βραχώδη παράλια, οι δε αστακοί, από τους οποίους και ο κόλπος της Νικομήδειας ωνομάσθηκε Αστακηνός, στα πιο αμμώδη. Οι χτένες των νησιών είναι περιζήτητες. Κάποτε τα μύδια του Μεγάλου Ρεύματος ήσαν τα πιο ονομαστά. Όμως παρέδωσαν τα πρωτεία σ' αυτά που εκτρέφονται στις γέφυρες του Κερατίου. Αυτά νοικιάζονται για ένα χρόνο προς συλλογήν από τους ποντικοθήρες της Πόλεως. Έτσι κάνουν και οι

οστρεοσυλλέκτες στις ύφαλες πέτρες που υπάρχουν στο μέσον του Βοσπόρου. Εκεί κάθε χρόνο σπείρονται τα οστρακοειδή από τα γλυκά νερά. Μεταφέρουν επί τούτω την άμμο που περιέχει τα αυγά τους από τις ακτές του Μαύρου Μώλου για να θερισθούν τον επόμενο Μάρτιο. Τότε προτιμώνται πολύ ένεκα της νηστείας προ του Πάσχα.

Κατά τον Αυσώνιο (4ος αιώνας μ.Χ.) τα καλύτερα από τα οστρακοειδή αναπτύσσονται κατ' εξαίσιον τρόπο στις παραλίες της Προποντίδος, και εννοεί βεβαίως την παραλία της Χαλκηδόνας, την οποία και ο Λευκανός επαινεί ότι είναι οστρεοφόρος.

Στα χρόνια του Γυλλίου (ΙΣΤ΄ αιώνας) αλιεύοντο πλήθος οστρακοδέρμων γύρω από το ακρωτήριο Μέτωπον. Από το πλήθος των ωνομάσθη και το ακρωτήριον Οστρεώδες όπου τώρα ο Τόπ-Χανές...

Από τα ψάρια οι κέφαλοι είναι στο είδος τους οι άριστοι. Το αυγοτάραχο που βγαίνει απ' αυτούς πωλείται σαν κάτι το σπάνιο και είναι υπέροχο στην γεύση, η δε τιμή του είναι ίση με το ασήμι.

Στα χρόνια του Πτωχοπρόδρομου (ΙΒ΄ αιώνας), οι εκλεκτότεροι κέφαλοι αλιεύοντο γύρω από το Ρήγιο (Τσεκμετζέ);

«Και κέφαλος τριπίθαμος αυγάτος εκ το Ρήγιν» (Ποίημα Β΄, στίχ. 167).

Τώρα πιάνονται πολύ μεγάλοι κέφαλοι στον Αστακηνό κόλπο. Αλλά γι' αυτούς που έχουν πιο ευαίσθητο ουρανίσκο από την καρδιά τους, όπως έλεγεν ο Κάτων (234-147 π.Χ.), αυτοί που πιάνονται στα δίχτυα στους ψαρότοπους γύρω απ' την Χαλκηδόνα και τον Βόσπορο είναι οι ευγευστότεροι από όλα τα άλλα μέρη.

Γύρω απ' τα Πριγκηπόννησα αλιεύονται με αγκίστρια πετρόψαρα και πελαγίσια. Φαγγριά, συναγρίδες, χελιδονόψαρα και άλλα παρόμοια. Εκεί πιάνονται με γρίπους τα καλύτερα μπαρμπούνια, τα μεγάλα λιθρίνια και οι μικρούτσικες αλλά νοστιμότερες αθερίνες.

Είναι δε μια απ' τις καλύτερες διασκεδάσεις αυτών που μετακομίζουν σ' αυτά τα νησιά το καλοκαίρι για να παραθερίσουν, η δοκιμή της τύχης όχι στα ζάρια αλλά στο ρίξιμο του γρίπου. Σ' αυτό συμφωνούν και οι ψαράδες. Ρίχνουν το δίχτυ, το σέρνουν και πλησιάζουν στην άκρη του γιαλού. Αυτοί που χωρίς να ξέρουν την τέχνη τα αγόρασαν, προσπαθούν να μαντέψουν από το βάρος του διχτυού τι περιέχει. Το τραβούν στην στεριά και τι βρίσκουν μέσα; Μερικά φύκια και το πολύ δέκα με δώδεκα αθερίνες! Όμως κάποτε μπορεί η διχτυά να είναι τυχερή, πράγμα που λυπεί τους ψαράδες γιατί έτσι χάνουν την πελατεία τους.

[Συνεχίζεται]